

Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

81. mateřská škola Plzeň, Hodonínská 53

Hodonínská 53, 323 00 Plzeň

Identifikátor školy: 600 069 451

Termín konání inspekce: 19. – 25. ledna 2005

Čj.:	d1-1007/05 1204
Signatura:	od4ay119

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola v Břeclavské 12, kde byla inspekce provedena, je součástí příspěvkové organizace sdružující dvě předškolní zařízení a školní jídelnu. Tzv. kmenovou mateřskou školou je 81. mateřská škola Hodonínská 53. Zřizovatelem právního subjektu je Statutární město Plzeň a funkci zřizovatele vykonává Rada městského obvodu Plzeň 1. Realizovaným programem je doporučený Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (Č.j.: 14 132/01-22, vydalo MŠMT). Ve školním roce 2004/2005 jsou v provozu tři třídy běžného typu s celodenní péčí. Děti jsou do nich zařazovány zpravidla podle věku. Pro letošní školní rok je v odloučeném pracovišti zapsáno celkem šestaosmdesát dětí, stanovená kapacita není překročena. Provoz předškolního zařízení začíná v šest a končí v šestnáct hodin.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky předškolního vzdělávání ve školním roce 2004/2005.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání zajišťuje šest učitelek, z toho jedna je v důchodovém věku a pracuje na zkrácený úvazek. Všechny splňují požadavky odborné kvalifikace požadované pro práci učitelky mateřské školy. Rozvrh jejich pracovní doby je stanoven efektivně a v souladu s potřebami výchovně-vzdělávacího procesu. Ředitelka převzala vedení školy před necelým rokem, kdy došlo ke sloučení dvou mateřských škol do jedné příspěvkové organizace. Nemá jmenovanou statutární zástupkyni, pouze pověřila kolegyni zastupováním pro případ své nepřítomnosti ve škole.

Základními dokumenty, které určují pravidla chodu mateřské školy, jsou „Organizační řád“, „Vnitřní řád“, „Provozní řád“ a „Školní řád“ s přílohami. Zmiňují např. práva a povinnosti rodičovské veřejnosti, dětí i personálu či různé možnosti aktivní spoluúčasti na činnosti školy (určené zejména rodičům). Vymezují organizační strukturu předškolního zařízení, delegování pravomocí na jednotlivé zaměstnance, způsoby vnitřní komunikace a další normy, kterými se činnost mateřské školy řídí. Informační systém funguje přirozeně, v pravidelném osobním kontaktu ředitelky s personálem. Přenos informací uvnitř pracoviště je uskutečňován také prostřednictvím pravidelných pracovních schůzek (tj. především pedagogická rada a provozní porady). Jejich průběh je písemně dokladován. Z pedagogické rady je potřebná odborná náplň často vytěsňena záležitostmi organizačního rázu, které pak celkově převažují a snižují výslednou efektivitu jednání. Provozní porady řeší otázky organizace a provozu školy.

Při vedení učitelek se ředitelka snaží vytvářet na pracovišti klidné, pozitivně motivující a nekonfliktní prostředí. V důsledku toho však vzniká současné riziko neúměrně liberálního způsobu vedení školy. Stanovení jasných požadavků na styl odborné práce zatím chybí nebo je málo razantní. Důsledné metodické vedení učitelek nevyplývá ani ze záznamů o jednáních pedagogické rady ani z hospitační činnosti ředitelky. Plán kontrol a hospitací je široký, podrobný a obsáhlý, s velkým množstvím cílů sledování. Hospitační záznamy se však vyznačují minimální funkcí. Převažuje v nich neefektivní popis, formální zpracování, opakující se nepodstatné fráze atd. Zápisy postrádají konkrétnost a věcnost, jasné vymezení pozitiv a negativ pedagogického procesu, zřetelné závěry a doporučení. Podobné nedostatky vykazuje rovněž pololetní analýza činnosti školy. Kriteria kvality práce učitelek i provozního

personálu jsou sice deklarována, ale hodnotící systém funguje v praxi pouze nevýrazně a neefektivně.

Dalšího vzdělávání se zúčastňují všechny pedagogické pracovnice, v průběhu inspekce byla aplikace získaných poznatků do praxe u některých z nich patrná. Při stanovení plánu vzdělávacích akcí přihlíží ředitelka především k vlastnímu zájmu učitelek. Z tohoto důvodu zaměření některých seminářů nezohledňuje vždy aktuální potřeby školy. Pro účely samostudia mají pedagogické pracovnice k dispozici vhodný fond odborné literatury.

Výše uvedená negativní zjištění částečně vyplývají z již zmíněného faktu, že ředitelka působí v „nové“ funkci teprve krátkou dobou. Zkušenosti s vedením početného personálu dvou sloučených (a přitom odlišných) pracovišť neměla, tudíž je postupně získává. Řadu okruhů vztahujících se k vedení školy proto nelze za poměrně krátký časový úsek (deset měsíců) závazně posoudit.

Stávající personální podmínky mateřské školy umožňují realizaci předškolního vzdělávání. Ve sledované oblasti byly zaznamenány nedostatky, které ovlivňují především kvalitu výchovně-vzdělávací činnosti. Metodické vedení učitelek je zatím nevýrazné, málo účinný je také hodnotící systém. Vedení školy se naopak podařilo navázat oboustranně vstřícnou komunikaci s personálem, zachovat plynulost provozu předškolního zařízení a zefektivnit rozvržení pracovní doby. Vzhledem k uvedeným skutečnostem byla oblast personálních podmínek hodnocena jako průměrná.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola je umístěna v účelové budově pavilónového typu. Původně bylo předškolní zařízení čtyřtřídní, v současné době jedna ze tříd slouží jako tělocvična či místnost pro aktivity zájmových kroužků. V samostatné budově se nachází hospodářské zázemí (kuchyně, skladovací prostory apod.). V přízemí a v patře dvou pavilonů jsou světlé, prostorné třídy s hernami a stálé ložnice dětí. Je pozitivní, že lehátka pro odpolední odpočinek proto není třeba denně rozkládat. K třídám přiléhají dětské šatny a sociální zařízení, přípravné kuchyňky, kabinety a sklady hraček. Vybavení tříd nábytkem je přiměřené, postupně obnovované. Jeho sestavení je většinou uzpůsobeno tak, aby skříňky či police s herními materiály byly dětem přístupné. Nabídka učebních pomůcek je dobrá. Různé druhy hraček, stavebnic, doplňků, tzv. hracích koutků pro děti atd. jsou pořízovány v přiměřeném množství. Škola je vhodně zásobena také výtvarnými pomůckami, literaturou, hudebními nástroji, sportovním zařízením i audiovizuální technikou. Výzdoba interiéru postrádá výraznější podíl nápaditosti, tvořivosti a originality dětského výtvarného projevu. Prostředí je v tomto směru méně podnětné. Budovu obklopuje velká, příjemným dojmem působící zahrada, jejíž zařízení umožňuje trávit zde s dětmi rekreační pobyt. Ředitelka přihlíží k účelnosti a funkčnosti vybavení. Plánuje zkvalitňování materiálně-technického zázemí školy a postupně ho ve spolupráci se zřizovatelem naplňuje.

Materiálně-technické podmínky umožňují naplňovat program předškolního vzdělávání. Vnitřní vybavení i vnější prostředí mateřské školy působí čistě a upraveně. Vzhledem k optimálním prostorovým podmínkám je úroveň sledované oblasti celkově velmi dobrá.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně-vzdělávací program

Mateřská škola má zpracovaný školní vzdělávací program, na který navazují programy jednotlivých tříd. Dokument obsahuje cíle výchovně-vzdělávacího působení včetně názvů

témat vztahujících se k jejich naplňování. Zatím je orientován na málo efektivní výčet těchto cílů a témat. Je velmi široce pojatý, což snižuje jeho přehlednost. Při zpracování vycházela ředitelka z doporučeného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Uvědomuje si však potřebu materiál zdokonalit a dále na jeho tvorbě pracovat tak, aby školní vzdělávací program plně odpovídal požadavkům výše uvedeného dokumentu.

Povinná dokumentace stejně jako dokumentace prokazující naplňování vzdělávacího programu je vedena. Ochrana dat a důvěrných informací je zajištěna před jejich zneužitím.

Kontrola plnění vzdělávacího programu je v současné době v počáteční fázi. Probíhá spíše rámcově, podle stanovených kritérií. Tato činnost je realizována zejména na úrovni třídních programů a její efektivita je zatím nižší. Převažuje hledisko zaměřené na projevy a výsledky dětí, chybí analýza pedagogického procesu a jeho kvality.

Spontánním a herním činnostem byl v době konání inspekce věnován příliš malý časový prostor, proto uspořádání denního programu působilo z hlediska psychohygieny nevyváženě. Děti trávily dostatečnou dobu pobytem venku, jejich individuální potřeby (např. jídlo, pití, spánek) učitelky respektovaly. Pitný režim je v mateřské škole zaveden, ale v průběhu inspekce nebyl příliš využíván. Ke zdárné realizaci vzdělávacího programu přispívalo převažující klidné a vstřícné ovzduší tříd.

Informační systém směrem k rodičům funguje na velmi dobré úrovni. Rodiče se školou spolupracují, důležité informace získávají včas a objektivně. Zpětnou vazbu získává ředitelka častým osobním kontaktem a prostřednictvím neformálních setkání (např. společné aktivity).

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacích činností

Výchovně-vzdělávací činnosti s dětmi byly sledovány ve všech třídách, celkem u čtyř učitelek.

Spontánní činnosti

Spontánní aktivity probíhaly v klidném, nestresujícím prostředí. Patrná byla příjemná atmosféra tříd, vstřícné jednání učitelek a pěkné vztahy mezi dětmi. Činnosti většinou vycházely z aktuální tematiky. Postrádaly však stimulující prvky, proto se příliš nerozvinuly. Charakteristické znaky kvalitní hry s prvky tvořivého myšlení, bohaté dětské fantazie, vzájemné spolupráce či komunikace v herních rolích byly málo patrné. Herním aktivitám chyběla účinnější motivace, obohacení dalšími podněty či pomůckami. Převažovaly činnosti pracovního či výtvarného zaměření (vystříhování, vykreslování, lepení apod.). Přestože mnohé působily zajímavě a lákavě, vždy je přímo či nepřímo řídily učitelky. Vytěsnění volných her činnostmi řízenými bylo velmi častým nedostatkem.

Pozitivním jevem je, že v době tzv. ranních her převládá ve třídách klidné a celkově příznivé psychosociální klima. Menší pozornost je však doposud věnována kvalitě hry a jejímu tvořivému rozvinutí. Celkově byl průběh řízených činností hodnocen jako průměrný.

Řízené činnosti

Řízené aktivity byly organizovány jak v tradičních, tak v inovovaných přístupech. Jejich průběh částečně ovlivnil i způsob plánování a přípravy učitelek. Přetrvávající orientace na stereotypní a didaktizující pojetí pedagogického procesu neumožňovala uplatnit přirozenou dětskou aktivitu. Činnosti pak byly statické, pro děti málo zajímavé, s převahou slovního projevu učitelky, bez gradace a prožitku. V případech, kdy učitelky dokázaly aplikovat prvky tzv. prožitkového učení či dramatické výchovy, byly využity pestré a podnětné formy práce. Výrazně aktivizovaly, umožňovaly dětem získávat poznatky či dovednosti hrou, manipulací s předměty nebo jinou smysluplnou činností. Velmi dobře se pak dařilo kombinovat tzv.

integrované výchovně-vzdělávací bloky. Vyznačovaly se kvalitní metodickou promyšleností, plynulostí, nenásilným propojením poznávacích, pohybových, estetických a dalších aktivit. Děti měly možnost zvolit si činnost, spolupracovat ve skupině, dohodnout se na postupu. Patrné bylo jejich vnitřní zaujetí a citová zainteresovanost. Kvalita řízených činností byla hodnocena od vynikající až po vyhovující. Ve všech třídách však (i přes různou efektivitu metod a forem práce) převažoval podporující a přátelský přístup učitelek k dětem.

Výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole je plánovaná, převládá zde pozitivní sociální klima. Až na výjimky jsou využívány přirozené formy učení, které nabízejí dětem více příležitostí k aktivní spoluúčasti. Celkově byl průběh řízených činností hodnocen jako velmi dobrý.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Na základě provedené inspekční činnosti byl zjištěn velmi dobrý pohybový rozvoj dětí včetně jemné motoriky. Učitelky jim poskytují dostatek příležitostí ke spontánním i řízeným pohybovým aktivitám a k manipulačním činnostem. Zařazují do denního programu zajímavé, podnětné a neotřelé pohybové hry. Rozvoj jemné motoriky probíhal v průběhu celého dne. Děti samostatně pracovaly s pastely, fixy, lepidlem, nůžkami či barvami, zvládaly hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti. Nedostatky byly v některých třídách zaznamenány v nepružné organizaci tzv. režimových momentů (např. podávání svačiny) a v chybějící estetice stolování. Komunikace dětí mezi sebou byla přirozená a přátelská. Dobře navazovaly kontakty s vrstevníky i s dospělými. Učitelky dbaly na rozvoj pozitivních vztahů a vzeb, citlivě řešily dětské konflikty.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Hodnocení průběhu a výsledků výchovně-vzdělávacích činností bylo ovlivněno skutečností, že kvalita spontánních činností se ve všech třídách pohybovala na průměrné úrovni. Vzhledem k tomu, že spontánní aktivity jsou v předškolním věku činností dominantní, byla sledovaná oblast souhrnně hodnocena jako dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Krajským úřadem Plzeňského kraje čj. ŠMS/1916/04 dne 25. května 2004 s účinností od 1. března 2004
2. Zřizovací listina 81. mateřské školy Plzeň, Hodonínská 53 vydaná Statutárním městem Plzeň dne 17. března 2004 s účinností od 1. března 2004
3. Kopie dokladů odborné a pedagogické způsobilosti všech pedagogických pracovníků
4. Rozhodnutí o přijetí do MŠ dětí zapsaných ve školním roce 2004/2005 vydaná ředitelkou
5. Evidenční listy dětí zapsaných ve školním roce 2004/2005
6. Přehledy výchovné práce tříd (3x), denní docházka dětí – školní rok 2004/2005
7. Školní vzdělávací program pro školní rok 2004/2005
8. Třídní programy jednotlivých tříd pro školní rok 2004/2005
9. „Organizační řád“, „Vnitřní řád“, „Školní řád“ – platné pro školní rok 2004/2005
10. „Vnitřní řád pro pedagogické pracovníky“ - platný pro školní rok 2004/2005
11. „Vnitřní řád pro provozní pracovníky“ - platný pro školní rok 2004/2005

12. „Vnitřní předpis“ – přestávky v práci - platný pro školní rok 2004/2005
13. Příkaz ředitelky: odpovědnost za svěřené děti - platný pro školní rok 2004/2005
14. Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí - platné pro školní rok 2004/2005
15. Provozní řád školní zahrady - platný pro školní rok 2004/2005
16. Jednací řád pedagogické rady - platný pro školní rok 2004/2005
17. Plán pedagogických rad na školní rok 2004/2005
18. Kriteria pro přiznání osobního příplatku – platná pro školní rok 2004/2005
19. Kriteria pro přiznání mimořádných odměn - platná pro školní rok 2004/2005
20. Plán hospitační činnosti ředitelky – platný pro školní rok 2004/2005
21. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti - školní rok 2003/2004, 2004/2005
22. Pracovní náplně personálu – platné pro školní rok 2004/2005
23. Pověření zaměstnanců různými povinnostmi - platné pro školní rok 2004/2005
24. Rozpis přímé výchovné práce učitelek MŠ pro školní rok 2004/2005
25. Přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – školní rok 2003/2004, 2004/2005
26. Zápisy z pedagogických rad a provozních porad - školní rok 2003/2004, 2004/2005
27. Výjimka z počtu dětí pro školní rok 2004/2005 čj. 93/04 ze dne 21. června. 2004, vydala ředitelka školy se souhlasem zřizovatele a Krajského úřadu Plzeňského kraje
28. Analýza činnosti školy – školní rok 2003/2004
29. Výroční zpráva za školní rok 2003/2004
30. Kniha úrazů

ZÁVĚR

Vedení mateřské školy vytváří pro její výchovně-vzdělávací činnost a plynulý chod základní a nezbytné předpoklady. Za dobu krátké praxe s vedením odloučeného pracoviště se v práci ředitelky vyskytují některé výše uvedené nedostatky. Především postrádá kvalitní hospitační a hodnotící systém včetně zřetelného odborného a metodického vedení učitelek.

Potřebná pozornost je věnována materiálnímu zabezpečení. V součinnosti se zřizovatelem pečuje ředitelka o průběžné zlepšování či obnovu vnitřního i vnějšího vybavení a vzhled školy.

Sledovaný denní program obsahoval mnohé prvky podněcující děti k objevování, poznávání a vzájemné komunikaci. Jeho součástí byly i podnětné aktivity zaměřené na pohybový rozvoj. Nedostatky se týkaly oblasti psychohygieny, kvality spontánních činností a částečně také výběru metod a forem odborné práce učitelek.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Hana Ratzová	Hana Ratzová v. r.
Člen týmu	Mgr. Ivana Krýslová	Krýslová v. r.
Člen týmu	Darina Lišaníková	Lišaníková v. r.
Člen týmu	Helena Pojarová	Pojarová v. r.

V Domažlicích dne 11. února 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Branská 5, 344 01 Domažlice. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. února 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Hana Steinbachová	H. Steinbachová v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	1. března 2005	d1-1007/05 1204
Školská rada	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.